ARVAMUSED

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE TÄISKOGU 576. ISTUNGJÄRK, 22.2.2023–23.2.2023

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Energiapoliitika ja tööturg: mõju tööhõivele energiasüsteemi ümberkujundavates piirkondades“

(omaalgatuslik arvamus)

(2023/C 146/02)

Raportöör: **María del Carmen BARRERA CHAMORRO**

Täiskogu otsus	20.1.2022
Õiguslik alus	kodukorra artikli 52 lõige 2
	omaalgatuslik arvamus
Vastutav sektsioon	tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	30.1.2023
Vastuvõtmine täiskogus	22.2.2023
Täiskogu istungjärk nr	576
Hääletuse tulemus	
(poolt/vastu/erapooletuid)	123/43/20

1. **Järeldused ja soovitused**

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee märgib, et kliimaalase hädaolukorra negatiivse mõju süvenemine ning uuest geopoliitilisest ja energiaturu reaalsusest tulenev ebakindlus ja kriisid nõuavad, et Euroopa Liit kiirendaks oluliselt üleminekut puhtale energiale ning tugevdaks Euroopa energiasõltumatust ebausaldusväärsetest tarnijatest ja volatiilsetest fossiilkütustest. Seetõttu väljendab komitee heameelt Euroopa Komisjoni sellekohaste kavade üle (nt kava „REPowerEU“ ning selle täiendav rahastamine taaste- ja vastupidavusrahastu abil).

1.2. Komitee juhib tähelepanu ka sellele, et keskkonna- (kliimaalane hädaolukord) ja energiariskid (sõltuvus fossiilkütustest) mõjutavad majandustegevust ja kõiki sellega seotud poliitikameetmeid erineval viisil, avaldades suurt mõju kõige haavatavamatele piirkondadele, majandussektoritele, töötajatele ja elanikkonnarühmadele. Seetõttu peab komitee vajalikuks pöörata erilist tähelepanu õiglase ülemineku piirkondadele, kus on tugevam seos energiasektori arengu ja tööturu vajaduste vahel ning kus on vaja konkreetseid poliitikameetmeid.

1.3. Sellega seoses näitavad kõige usaldusväärsemad uuringud, et üldiselt rohepöörde ja eelkõige energiasüsteemi ümberkujundamise edu võib suurendada SKPd (mõne uuringu kohaselt suureneb see 2050. aastaks 5,6 %), tööhõive taset (ILO ja Rahvusvahelise Taastuvenergia Agentuuri (IRENA) hinnangul luuakse neli korda rohkem töökohti kui kaotatakse) ja töökohtade kvaliteeti, arvestades nõutavat kõrgemat kvalifikatsiooni. Energia odavnemine, mitmekesistades kättesaadavaid energiaallikaid, eelkõige taastuvaid energiaallikaid, mis on kindlaks tehtud ja mida soodustatakse asjakohase ELi rohelise taksonoomia kaudu, parandab juurdepääsu kõnealustele teenustele ja ka tootmist, luues rohkem töökohti. Taastuvenergia valdkonnas loodud töökohti on üldiselt raskem ümber paigutada, mistõttu need toovad kasu paljudele piirkondadele, eriti neile, kus rahvastikukao oht on suurem. Arvesse tuleks võtta ka töökeskkonna positiivset mõju tervisele.

1.4. Komitee on siiski väga mures äärmiselt kahjuliku majandusliku, tööalase ja sotsiaalse mõju pärast, mida avaldab energiasüsteemi ümberkujundamine lühikeses ja keskpikas perspektiivis ning mida süvendavad praegune Ukraina sõjast tingitud kriis ja majanduslik olukord (kõrge inflatsioon). Energiahindade tõus on mõjutanud kõige vähem kaitstud leibkondi ja paljusid ettevõtjaid kogu ELis. Suured energiaarved suurendavad ettevõtjate kulusid ning mõjutavad nende tootmis- ja tööhõivetaset, mille tõttu on nad sunnitud koostama finantsseisundi taastamise kavasid. See näitab, et energiapoliitika ja selles tehtavad muudatused on olulised kohandamise ning tööturu osaliste – töötajate ja tööandjate – vahelise tasukaalu jaoks. Seetõttu on vaja energiaturg kiiresti stabiliseerida ja seda tulevikus hallata uute eeskirjade abil, milles tuleks arvesse võtta rohe- ja digipööret, vastupidavust ja konkurentsivõimet.

1.5. Selleks, et parandada või leevendada kõnealuseid energiasüsteemi ümberkujundamise negatiivseid mõjusid praegustes uutes hädaolukordades, teeb komitee ettepaneku, et liikmesriigid kaaluksid sobivaid võimalusi integreerida tööturupoliitika (stiimulid kestlike kvaliteetsete töökohtade kui energiasüsteemi ümberkujundamise lisaväärtuse loomiseks; vahendid ajutiste või alaliste ümberkorraldusprotsesside kulude jagamiseks; kutsealase ümberõppe programmid, et parandada tööalast konkurentsivõimet vähese CO_2 heitega majanduses jne) ning heaolupoliitika (energiateenustele üldise juurdepääsu tagamine, asendussissetulekule ja piisavale miinimumsissetulekule juurdepääsu võimaldamine jne) paremini õigusraamistikesse ning keskkonna- ja energiapoliitikasse. Integreerimine Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava ellu viivate riiklike meetmete raames peaks alati toimuma sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste kaudu, ilma et see piiraks iga liikmesriigi erinevate töösuhete süsteemide autonoomiat ja mitmekesisust.

1.6. Arvestades nende probleemide keerukust, teeb komitee ettepaneku seada uuendatud ühtekuuluvuspoliitika raames (majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne) esikohale energiasüsteemi ümberkujundamise, tööturgude ja piirkondliku arengu küsimuste vahelised seosed. Kuigi ELi energiapoliitika ja tööturu seos piirkondlikus kontekstis on oluline kõigi ELi piirkondade jaoks, võib erijuhtumi leida õiglase ülemineku piirkondadest, millel on traditsiooniliselt tugev energeetikataust, mis mõjutab seotud tööstusharusid. Selleks tuleks arvesse võtta kasulikke näitajaid, näiteks dekarboniseerimisest tulenevat tööhõivepotentsiaali (inglise keeles *decarbonisation employment potential*). Komitee kinnitab taas oma veendumust, et kliimapoliitika ja energiasüsteemi ümberkujundamise eesmärkide tõeliseks saavutamiseks on vaja tõhusamalt kasutada õiglase ülemineku mehhanismi, võttes arvesse tempot, mis on kooskõlas väikeste ja suurettevõtjate olukorraga. Neis tingimustes on vaja võtta uusi täiendavaid meetmeid piirkondlikul tasandil, et säilitada võimalikult palju töökohti ja tagada, et uued töökohad on kvaliteetsed, kaasates alati tegelikult ja/või tõhusalt sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi ning sotsiaalmajanduse üksusi. Komisjon peaks edendama seda suuremat sotsiaalset mõõdet. Kõik kaalutavad meetmed või poliitikad peavad alati olema sõnastatud viisil, mis austab riiklike töösuhete süsteemide omadusi ning sotsiaalpartnerite rolli, pädevust ja autonoomiat.

1.7. Komitee kutsub komisjoni ja Euroopa Parlamenti, liikmesriike ja ELi piirkondi üles kaasama senisest uuenduslikumal ja tõhusamal viisil sotsiaalpartnereid ja teisi kodanikuühiskonna organisatsioone tööhõive ja sotsiaalkaitse seisukohast suurt lisaväärtust pakkuvate energiasüsteemi ümberkujundamise poliitikameetmete kujundamisse ja rakendamisse, järelevalvesse nende üle ja nende hindamisse. Selle valdkonna territoriaalne tasakaalustamatus on esile tõstetud asjakohastes juhtumiuuringutes ning seetõttu kutsutakse komisjoni ja liikmesriike üles võtma sotsiaaldialoogi ja sotsiaalmajanduse kaasamise abil meetmeid tasakaalustatuma territoriaalse ja sotsiaalmajandusliku arengu soodustamiseks. Näiteks saab edendada konsultatsiooniprotsesse ja vajaduse korral sotsiaalseid kokkuleppeid, et tagada majanduslikult, tööalaselt ja sotsiaalselt õiglane energiasüsteemi ümberkujundamine.

1.8. Komitee nõustub vajadusega tugevdada praeguses geopoliitilises kriisis nii avaliku kui ka erasektori investeerimispoliitikat ning sotsiaaltoetuste poliitikat, võttes arvesse negatiivset mõju suurte ELi ettevõtjate ja VKEde konkurentsivõimele ning kõige vähem kaitstud leibkondadele. Muude mehhanismide hulgas julgustatakse taaste- ja vastupidavusrahastu raames kava „REPowerEU“ kasutamist, et stabiliseerida turutingimusi ja tagada Euroopa kodanike üldine varustamine. Seda vajadust ja kiireloomulisust tuleks käsitleda rohkemate majanduslike ja sotsiaalsete investeerimismeetmetega (nt toetused suuremate ettevõtluskulude hüvitamiseks, ressursside tagamine energiaostuvõimetuse vältimiseks jne), vältides samas mõju CO_2 heite vähendamise eesmärkidele, sest nende saavutamise edasisel aeglustamisel oleks keskpikas ja pikas perspektiivis suurem negatiivne mõju kui nende saavutamise kiirendamisel.

1.9. Komitee leiab, et nii suurtel ettevõtjatel kui ka VKEdel on oluline roll energiasüsteemi ümberkujundamise eesmärgi saavutamisel, seades rangeid tingimusi kestlike kvaliteetsete töökohtade ja sotsiaalkaitse edendamiseks ning energiateenuste üldise kättesaadavuse tagamiseks (nt energiaostuvõimetuse ennetamise kaudu). Selleks et tulla toime VKEde suurimate raskustega, palub komitee parandada, kiirendada ja lihtsustada VKEde juurdepääsu rahastamisele, pakkudes pidevat tuge ja juhendamist.

1.10. Samuti soovitab komitee tugevdada tootvate tarbijate (passiivsed energiatarbijad, kellest saavad aktiivsed kodanikud taastuvenergia tootjatena) ja kodanike (energiakogukonnad) osalemist, et kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist Euroopas.

1.11. Komitee arvates peaksid energiasüsteemi ümberkujundamise territoriaalsed kavad käima käsikäes asjakohaste sotsiaalselt õiglaste lepingute või kokkulepetega. Nende abil peaks kvaliteetsete kestlike töökohtade loomine ja säilitamine ning inimeste toetamine tagama vajalikud tingimused ettenähtud meetmete kavandamiseks, rakendamiseks ja hindamiseks. See kehtib ka energiasüsteemi ümberkujundamise edendamiseks saadud rahaliste vahendite puhul.

1.12. Siiski ei ole praegused sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste alased kogemused energiasüsteemi ümberkujundamise kontekstis makropoliitika tasandil head. Enamikus riikides peetakse sotsiaalpartnerite kaasamist kaksiküleminekuga (digiüleminek ja roheüleminek) seotud poliitika kujundamisse, rakendamisse ja väljatöötamisse ebapiisavaks.

2. **Taust ja põhielemendid**

2.1. Komitee väljendab heameelt asjaolu üle, et EL kui üks peamisi ülemaailmseid heitetekitajaid on võtnud siduva kohustuse saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Kohustust kinnitati ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 27. istungjärgul (COP27) (7.–8. november 2022) hoolimata teiste suurte ülemaailmsete heitetekitajate kõhklustest. Komitee rõhutab siiski, et Euroopa majanduse ja ELi energiasüsteemi CO_2 heite vähendamiseks võetud meetmete tõhusus ei sõltu lähiaastatel mitte ainult kõnealuse keskkonnaalase eesmärgi saavutamisest, vaid ka sellest, kas üleminek on kõigi jaoks õiglane, aitab edendada kestlikku ja jõukat ühiskonda, mille majandus on kaasaegne, ressursitõhus ja konkurentsivõimeline ning kus on arvukalt kvaliteetseid töökohti.

2.2. Komitee tunnistab oma arvamuses „Strateegiline visioon energiasüsteemi ümberkujundamisest, et võimaldada ELi strateegilist autonoomiat“, ([1]) et energiavaldkonna CO_2 heite vähendamisega on võimalik suurendada jõukust. Kuid komitee hoiatab ka praegusest energiakriisist tulenevate sotsiaalsete ja majanduslike riskide eest. Tsüklilisi probleeme, mis tekitavad täiendavat survet ja raskendavad seatud CO_2 heite vähendamise eesmärkide saavutamist (sõda Ukrainas, inflatsioonikriis jne), võimendavad struktuursed probleemid, nagu kliimamuutused, mille negatiivne mõju ELile ja selle piirkondadele muutub üha nähtavamaks.

2.3. Komitee on teadlik sellest, et kõrged gaasi- ja elektrihinnad mõjutavad oluliselt kõiki ettevõtjaid ja kõige vähem kaitstud leibkondi. Ohjeldamatu inflatsioon toob kaasa tööstusettevõtete sulgemise (nt Slovalco Slovakkias) ning kahjustab paljude ettevõtjate konkurentsivõimet.

2.4. Komitee võtab samuti teadmiseks Eurofoundi aruanded, ([2]) mille kohaselt on energiaostuvõimetus suurenenud. Kuigi liikmesriigid on märkimisväärselt suurendanud jõupingutusi sotsiaalmeetmete võtmiseks, et leevendada uute kriiside ja hädaolukordade sotsiaalmajanduslikku mõju, on need osutunud ebapiisavaks, mis näitab, et on oluline tugevdada sotsiaalseid eesmärke. Nagu on rõhutanud Euroopa Keskkonnaamet, tuleb kliimamuutuste leevendamise poliitika ja meetmete pakettide kavandamisel ja rakendamisel arvesse võtta sotsiaalse mõju jaotust ja seda, kuidas muuta see õiglasemaks juhtudel, kui see on vältimatu („*Exploring the social challenges of low carbon energy policies in Europe*“, oktoober 2021 ([3])).

2.5. Seoses uute hädaolukordadega nõuab komitee konkreetsete ELi ja liikmesriikide meetmete laiendamist ja tõhustamist, et kompenseerida ambitsioonikate kliimaeesmärkide täitmisest tulenevat kõige kahjulikumat majanduslikku, sotsiaalset ja tööalast mõju, seadmata neid kahtluse alla. Samuti leiab komitee, et need peaksid olema osa ühtekuuluvuspoliitikast. Sellise rõhuasetuse ühtekuuluvuspoliitikale ELi kliimapoliitika kontekstis tõi komitee juba välja oma arvamuses (ECO/579 ([4])), et rõhutada meetmeid, mis aitavad kaasa ettevõtete võimele kohaneda energiasüsteemi ümberkujundamise nõuetega, sealhulgas sellest tulenevate ümberkorraldustega, ning hoida ära energiaostuvõimetuse olukordi.

([1]) ELT C 75, 28.2.2023, lk 102.
([2]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/customised-report/2022/the-cost-of-living-crisis-and-energy-poverty-in-the-eu-social-impact-and-policy-responses-background
([3]) https://www.eea.europa.eu/publications/exploring-the-social-challenges-of
([4]) ELT C 323, 26.8.2022, lk 54.

2.6. Struktuursemal tasandil kujutab pakett „Eesmärk 55“ endast meetmetepaketti ELi õigusaktide läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks ning uute algatuste käivitamiseks tagamaks, et ELi poliitika on kooskõlas nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel kokku lepitud kliimaeesmärkidega, nagu on lubatud Euroopa rohelises kokkuleppes ja siduvalt sätestatud Euroopa kliimaalastes õigusaktides. **Seetõttu leiab komitee, et kliimakriisi vastu võitlemise poliitika võib viia suurte muutusteni majanduses ning tekitada lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis sotsiaalseid tagasilööke, mis mõjutavad tööhõivet ja heaolu, eriti teatavates piirkondades. Tasub lisada, et nii nagu ei ole võimalik saavutada sotsiaalset arengut ilma tugevate majandustulemusteta, ei ole võimalik saavutada ka kestlikku majanduskasvu, ilma et tagataks rohepööre ning sotsiaalselt ja tööalaselt õiglane energiasüsteemi ümberkujundamine.**

2.7. **Mõju tööturgudele on märkimisväärsem teatavates sektorites ja piirkondades**, kus palju CO_2 heidet tekitavad tööstusharud võivad tegevuse lõpetada. Vajadusega kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist peab kaasnema õiglane ülemineku mehhanism. Kuna selle ümberkujundamise positiivne mõju ei avaldu automaatselt, on komitee veendunud, et eduka energiasüsteemi ümberkujundamise tagamiseks on oluline **kavandada ja rakendada kaasavat investeerimispoliitikat** (tingimused kestlike ja inimväärsete töökohtade edendamiseks) ning kaasata ühiskond, tehes kuuldavaks töötajate hääle ja tagades nende esindatuse makro- (ELi ja riigi), vahe- (valdkondlikul) ja mikrotasandil (ettevõtted, kohalikud üksused).

2.8. Neid ebakindlaid ja muutuvaid stsenaariume arvestades leiab komitee, et energialiidu ja rohelise kokkuleppe raamistikud on õiged, **kuid ebapiisavad, et rakendada kliima- ja energiapoliitikat, mis tagab sotsiaalse ja piirkondliku ühtekuuluvuse** intensiivsete **investeeringute** kaudu tehnoloogilisse innovatsiooni, kestlike kvaliteetsete töökohtade loomisse, inimkapitali suurendamisse ja piirkondliku sotsiaalse kapitali loomisse. Komitee julgustab sel eesmärgil järgima häid tavasid ([5]). Ta tuletab meelde, et juba on olemas strateegiad, näiteks fotoelektriliste päikeseelektrijaamade rajamise projektid endistesse pruunsöe kaevandamise kohtadesse Portugalis ja Kreekas või väga strateegiliselt suunatud toetus Leedu tootvatele tarbijatele. Komitee märgib, et need kogemused ei ole veel laialt levinud ega domineerivad.

2.9. Euroopa Parlamendi tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni taotlusel koostatud raporti kohaselt **on Euroopa energiasüsteemi ümberkujundamise poliitika vähese ambitsioonikuse kulud 2050. aastal hinnanguliselt 5,6 % ELi SKPst**. Komitee jagab seisukohta, et nende kulude vältimiseks on vaja **tagada õiglane üleminek, sealhulgas tööhõive valdkonnas**. Raportis soovitatakse ja käsitletakse selleks mitmeid ELi meetmeid ([6]):

— ulatuslikud ELi rahalised vahendid lisaks liikmesriikide vahenditele, et toetada puhta energia tehnoloogia valdkonna innovatsiooni. Komitee on oma arvamuses INT/913 juba võtnud seisukoha selles suunas;

— ELi ülemaailmne juhtroll energiasüsteemi ümberkujundamise mitmepoolses koostöös tooks aastas 94 miljardit eurot;

— ELi taksonoomiamäärus aitaks tänu selguse loomisele selles osas, mida tähendab vastutustundlik energiainvesteering, ning tänu keskkonnaalase ja sotsiaalse juhtimise edendamisele suurendada ELi SKPd 39 miljardi euro võrra aastas.

2.10. Komitee leiab, et mitte ainult suured ettevõtjad, vaid ka VKEd moodustavad konkurentsivõimelise, kliimaneutraalse, ringluspõhise ja kaasava ELi majanduse loomise lahenduse olulise osa. Tuleks luua asjakohased rahastamis- ja toetustingimused ja neid säilitada. Rahastamine tuleks lihtsustatud ja kohandatud halduskorra abil muuta VKEdele kättesaadavamaks. VKEdele tugiteenuste loomine hõlbustab tõhusat juurdepääsu nendele meetmetele ja edendab kestlike ettevõtete ökosüsteemi loomist kõigis ELi piirkondades (NUTS I, II ja III), mitte ainult sellistes, mida liigitatakse praegu õiglase ülemineku piirkondadeks (ligikaudu sada NUTS III ja 31 NUTS II piirkonda) ([7]).

2.11. Komitee väljendab heameelt õiglase ülemineku fondi ja kliimameetmete sotsiaalfondi loomise üle ([8]). Komitee on siiski veendunud, et need fondid ei anna kogu rahalist toetust, mis on vajalik sotsiaal-majandusliku ja tööalase mõjuga tegelemiseks sotsiaalselt vastutustundlikul viisil. Komitee rõhutab, et energiasüsteemi õiglane ümberkujundamine ei seisne üksnes rahastamises, vaid hõlmab ka eesmärki luua kvaliteetseid töökohti, tugevdada demokraatlikku osalust (sealhulgas ettevõtte tasandil), austades riiklike töösuhete süsteemide autonoomiat ja mitmekesisust, ning säilitada ja veelgi suurendada

([5]) Vt ELT C 47, 11.2.2020, lk 30 ja ELT C 62, 15.2.2019, lk 269.
([6]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694222/EPRS_STU(2021)694222_EN.pdf
([7]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background
([8]) ELT C 152, 6.4.2022, lk 158.

Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet. Komitee kutsub üles võtma konkreetseid meetmeid kõigil tasanditel, sealhulgas Euroopa poolaasta toimimises, et suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning sotsiaalpartnerite osalust. Samuti peab komitee vajalikuks nõuda mehhanisme, mille abil jälgida ja hinnata vahendite nõuetekohast kasutamist energiasüsteemi õiglasel ümberkujundamisel, kontrollides avaliku sektori vahenditest toetust saavate ettevõtjate sotsiaalsete ja tööalaste eesmärkide täitmist.

2.12. Komitee kutsub komisjoni üles tugevdama riiklike energia- ja kliimakavade hindamisel ning liikmesriikide õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades tööalaseid ja sotsiaalseid eesmärke, näiteks

— hõlmata aktiivset tööturupoliitikat, mis hõlbustab töökohavahetust ümberõppe ja haridusinvesteeringute kaudu kvaliteetsetesse rohelistesse töökohtadesse;

— toetada abisaajate riikide ja ettevõtjate rahaliste vahenditega töötajaid, kes kaotavad CO_2 heite vähendamise tõttu oma töökoha, et tagada energiasüsteemi ümberkujundamise positiivne tööalane mõju;

— arendada piirkondade majanduspotentsiaali, mis tuleneb taastuvatest energiaallikatest ning uutest elektritootmises osalemise vormidest (nt luuakse omatarbeks energiat tootvad ühistud, mis suudavad ülejäägiga varustada kogukonda; edendatakse füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist taastuvenergia tootmisel jne);

— tõhusalt võidelda energiaostuvõimetuse vastu. Energiateenustele juurdepääsu tagamine kogu elanikkonnale on sätestatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas (20. põhimõte);

komitee peab nende ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks hädavajalikuks soodustada tulevaste territoriaalsete tööhõive- ja väljaõppekavade väljatöötamist, kaasates aktiivselt kõiki sidusrühmi, eelkõige sotsiaalpartnereid.

3. **Kontekst ja rahvusvahelistest teaduslikest tõenditest saadud peamised sisendid energiasüsteemi õiglase ümberkujundamise mõju kohta tööhõivele**

3.1. Komitee märgib, et tavapäraste fossiilkütusel töötavate elektrijaamade asendamine taastuvate energiaallikatega võib tööhõivet mõjutada mitmel viisil. See aitaks luua uusi keskkonnahoidlikke töökohti taastuvenergia sektoris, ent kaotab ka töökohti teistes sektorites. Tuleb arvestada ka energiahindade võimaliku tõusuga, mis lämmataks tööjõunõudlust energiamahukates sektorites ja vähendaks leibkondade ostujõudu. Andmed kinnitavad, et taastuvaid energiaallikaid käsitlev energiapoliitika loob, hävitab või muudab töökohti tööstusriikides.

3.2. Komitee märgib, et energiasüsteemi ümberkujundamise tööhõive lõplikus seisus puudub täielik teaduslik konsensus. Mõnes uuringus on osutanud juhtudele, kus netotööhõive ei ole kasvanud (Poola juhtum) või kus see on kasvanud väga tagasihoidlikult (Saksamaa juhtum). ILO hinnangul toob majanduse CO2 heite vähendamine aga kaasa ligikaudu 6 miljoni töökoha kadumise, kuid loodavate töökohtade arv suureneb neli korda – IRENA riikides 2030. aastaks 11 miljonilt 43 miljonile ([9]). Kõigi Rahvusvahelise Energiaagentuuri stsenaariumide puhul suureneb puhta energia kasutamine, kompenseerides töökohtade kaotust fossiilkütuste sektoris. 2050. aasta netonullheite stsenaariumi puhul hakkab 16 miljonit töötajat seoses puhta energiaga täitma uusi ülesandeid. USEERi aruandes ([10]) (2022) USA kohta on sarnased hinnangud: tööhõive energiavaldkonnas kasvas 4 % tänu puhtale energiale (kogu tööhõive vaid 2,8 %).

3.3. Komitee tõdeb tasakaalustamatusi. Uued töökohad puhta energia valdkonnas ei asu alati samas kohas kui asendatavad töökohad ja nõuavad uusi oskusi. Seepärast tuleks riikide õigusaktides ja energiapoliitikas keskenduda suutlikkuse suurendamisele, et tagada edukas üleminek, mis tooks enamusele võimalikult suurt kasu. Peale selle on taastuvenergiatööstuses naistöötajate osakaal suurem (32 %) kui mujal energiasektoris, kuigi tuuleenergia sektoris on see vaid 21 %, mis näitab, et soolised stereotüübid on selles valdkonnas jätkuvalt juurdunud. Seetõttu tuleb riikide õigusaktides ja nende rakendamispoliitikas rõhutada soolise võrdõiguslikkuse eesmärke kõnealuste uute töökohtade puhul.

([9]) https://irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2019/Jan/IRENA_Gender_perspective_2019.pdf
([10]) https://www.energy.gov/policy/us-energy-employment-jobs-report-useer

3.4. Komitee peab oluliseks tunnistada, et energiasüsteemi ümberkujundamine ei ole üksnes tehnoloogiline ning avaliku ja erasektori investeeringute küsimus, vaid ka tõsine ülemaailmne sotsiaalne probleem. Seetõttu tuleb tagada ja edendada kasutava kodanikuühiskonna ja tootva kodanikuühiskonna (ettevõtjad ja töötajad, nii otse kui ka nende esindajate kaudu) osalemist. Kliimakaalutlused peavad sisalduma kõigis poliitikavaldkondades ja otsustes. Lisaks leiab komitee, et need tuleks kujundada protsesside ja vajaduse korral sotsiaalsete kokkulepete kaudu kõigi tasandite ametiasutuste ja sotsiaalpartnerite vahel, austades alati riiklike töösuhete süsteemide autonoomiat ja mitmekesisust, samuti teiste kodanikuühiskonda esindavate organisatsioonide vahel, et tagada töötajaid, tarbijaid ja üldsust kaasav energiasüsteemi ümberkujundamine.

3.5. Komitee märgib teaduskirjandusele ning edukatest ja ebaõnnestunud juhtumitest saadud kogemustele tuginedes, et ei ole olemas ühtset ettemääratud ümberkujundamise viisi, ning see, kuidas energiasüsteemi ümberkujundamine mõjutab tööhõivet ja töökohti, sõltub suurel määral sotsiaalsetest tingimustest, mille alusel tehnoloogiaid kasutusele võetakse ja energiasüsteemi ümberkujundamisel muudatusi tehakse. Ettevõtte tasandi juhtumiuuringute (nt Renault, Siemens Energy ([11])) kohaselt andis töötajate kaasamine muudatuste omaksvõtmisel positiivseid tulemusi (paremad tööoskused, tootlikkus ja tootekvaliteet).

3.6. Siiski ei ole järeldused sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste kohta energiasüsteemi ümberkujundamise kontekstis makropoliitika tasandil positiivsed. Enamikus riikides peetakse sotsiaalpartnerite kaasamist kaksiküleminekuga (digiüleminek ja roheüleminek) seotud poliitika kujundamisse, rakendamisse ja väljatöötamisse ebapiisavaks. Mõne riigi kogemuste põhjal võib see puudus tuleneda kahest põhiprobleemist, millega sotsiaalpartnerid silmitsi seisavad:

— hoolimata institutsiooniliste raamistike märkimisväärsest mitmekesisusest, puuduvad kõigis neis meetmed sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste edendamiseks energiasüsteemi õiglase ümberkujundamisega seotud sotsiaalsete ja töötajate õiguste kujundamisel (nt Itaalia, Hispaania, Poola, Saksamaa jne);

— partnerite ebapiisav suutlikkus osaleda nõuetekohaselt aruteludes töö tuleviku üle energiasüsteemi ümberkujundamisel, prioriteetide sõnastamisel ja tegevuskavade tulemuslikul täitmisel. Seda hoolimata riiklikest seadusandlikest kogemustest, näiteks Hispaania omast, mis on seotud „sotsiaalpartnerite kokkulepete“ edendamisega energiasüsteemi õiglaseks ümberkujundamiseks (seadus nr 7/2021).

4. **Üldised märkused**

4.1. Komitee võtab teadmiseks analüüsid, mis näitavad, et nii poliitilised kui ka õiguslikud ELi vahendid võivad olla olulised energiasüsteemi ümberkujundamisega seotud probleemide lahendamiseks õiglasest majanduslikust, sotsiaalsest ja tööalasest seisukohast. Samas leiab komitee, et olemasolevaid õigusakte (nt Euroopa töönõukogude direktiiv või direktiiv töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise üldraamistiku kohta), mida rakendatakse kõikides liikmesriikides, tuleks tõhusalt kohaldada ja jõustada. Komitee kutsub üles julgustama ja vastu võtma erinevatel asjakohastel tasanditel kõige asjakohasemaid reforme, mille eesmärk on tugevdada sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste kaasamist neis energiasüsteemi õiglase ümberkujundamise protsessides, et edendada positiivset tasakaalu kestlike töökohtade loomisel ja töötajate kaitsmisel, säilitades samal ajal piisava majandus- ja äristruktuuri kõigis liikmesriikides ja piirkondades ning austades sotsiaalpartnerite autonoomiat.

4.2. Kogemused näitavad ka seda, et energiasüsteemi ümberkujundamisest tulenevad majanduslikud ja tööhõivealased struktuurimuutused on sotsiaalse ja tööalase õiglase ülemineku seisukohalt edukad ja ka ebaõnnestunud, sõltuvalt sellest, kas tööhõive mahtu säilitatakse oluliselt, viies töökohti nende süsinikujalajälje tõttu mittekestlikelt tegevusaladelt üle teistele kestlikele töökohtadele. Energia- ja tööhõivepoliitika koostoime mõjutab ka laiemat piirkondlikku olukorda või konteksti, luues võimalusi ja riske (nt soodustariifid ja tõusvad energiahinnad, mis seavad ohtu tööstussektori töökohad, nagu Saksamaa ja Hispaania puhul). Komitee märgib, et piirkondlike kogemuste kohaselt, näiteks Põhja-Hispaania kaevanduspiirkonnas, on energiasüsteemi ümberkujundamise raames loodud uute töökohtade arv märkimisväärselt väiksem ja palgad eelmistest madalamad.

4.3. Üldjoontes märgib komitee, et kõige usaldusväärsemate uuringute kohaselt töötab umbes 45 % maailma energiasektori töötajatest kõrge kvalifikatsiooniga ametialadel, samas kui majanduses üldiselt on see näitaja ligi 25 %. Kuid see ei ole kõikjal võimalik ning tugevdada tuleb õiglase ja inimkeskse ülemineku tagamist asjaomaste töötajate jaoks, et vältida olukorda, kus CO_2 heite vähendamine toob kaasa netotööpuuduse, nagu on juhtunud Poolas.

([11]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/733972/IPOL_STU(2022)733972_EN.pdf

4.4. Komitee on veendunud, nagu osutavad ka IRENA ja ILO aruanded, ([12]) et taastuvenergia potentsiaal kestliku inimväärse töö loomisel on selge märk sellest, et ei ole vaja valida keskkonnasäästlikkuse ja töökohtade loomise vahel. Mõlemad võivad ja peaksid käima käsikäes, luues asjakohased õiguslikud, poliitilised ja finantstingimused, nõudes kõigilt rahalisi vahendeid saavatelt ettevõtjatelt nõuetekohast vastutust ja tagades kõigi sidusrühmade (territooriumid, sotsiaalpartnerid ja kodanikud) kaasamise nende juhtimisse.

5. **Konkreetsed märkused**

5.1. Komitee märgib, et energiatööstusel on majanduses üha strateegilisem positsioon, sest see on kõigi sektorite tõukejõud. Praegustes kriisi ja muutuste stsenaariumides esineb siiski erinevaid tasakaalustamatusi ja riske, millega tuleb tegeleda asjakohaste investeeringute, sidusate poliitikameetmete ja uute juhtimisstruktuuride kaudu, et tagada territoriaalse majanduse, kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite kaasamine. Energiasüsteemi ümberkujundamise territoriaalsed kavad peaksid käima käsikäes asjakohaste konventsioonide või sotsiaalselt õiglaste kokkulepetega, mille puhul kvaliteetsete kestlike töökohtade loomine ja säilitamine ning inimeste toetamine on ettenähtud meetmete kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel vajalikud tingimused.

5.2. Komitee tuletab meelde, et üks peamisi sotsiaalselt õiglaste üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Komitee on varem märkinud, et Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine Euroopa poolaasta tsüklis ja järelevalve selle üle sotsiaalvaldkonna tulemustabeli kaudu on samm õiges suunas ([13]). Komitee on siiski seisukohal, et suuremat rõhku tuleks panna keskkonna- ja tööhõivepoliitika koostoimele, et edendada positiivset lõpptulemust kvaliteetsete kestlike töökohtade loomisel ning piisava sissetuleku tagamist neile, kes kaotavad oma töökoha ja ei leia uut tööd. Tugevdada tuleks piirkondade ja nende sotsiaalse kapitali rolli, arukat spetsialiseerumist ja inimkapitali tegevuskava.

5.3. Komitee kordab vajadust rakendada asjakohast ELi ja liikmesriikide õigustikku tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse valdkonnas. Nagu komitee on juba varem märkinud, kinnitasid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon Göteborgis 2017. aasta novembris toimunud tippkohtumisel väljakuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sambaga taas oma pühendumust teha tööd õiglasema ja võrdsema Euroopa nimel. Sammas peaks andma suuna ülespoole suunatud lähenemiseks paremate töö- ja elutingimuste poole liidus ning juhtima tööturgude ja sotsiaalpoliitika reforme ([14]).

5.4. Komitee märgib, et Euroopa kliimamääruse rakendamise õigusaktides esineb olulisi erinevusi. Seega on teatavates õigusnormides, nt Prantsusmaa õigusnormides, rõhutatud ettevõtjate ja töötajate esindajate osalemist rohepöörde ning sotsiaalsete ja tööalaste küsimuste koostoimes; seevastu teistes õigusnormides, nagu Itaalia või Hispaania või kõigi Ida-Euroopa riikide õiglase ülemineku piirkondade õigusaktides, ei ole neid kohustusi ja õigusi peaaegu üldse mainitud. Näiteks võtab komitee teadmiseks Prantsusmaa eduka kogemuse (seadus nr 2021-1104), mille kohaselt on tööseadustikku lisatud mõiste „rohepöördega seotud probleemid“, mis hõlmab pädevust sõlmida valdkondlikke kokkuleppeid, tulevasi tööhalduse süsteeme ja oskusi rohe- ja energiapöördega seotud probleemide lahendamiseks (artikkel L 2242-20) ning ametiühingute õigust anda teada keskkonna- ja rahaterviseohust (L 4133-L 4133-4). Seetõttu kutsub komitee komisjoni üles edendama algatusi heade tavade vahetamiseks liikmesriikide ja piirkondade vahel, austades rangelt Euroopa erinevate töösuhtesüsteemide autonoomiat ja mitmekesisust.

5.5. Komitee rõhutab, et eduka ülemineku peamine eeltingimus on ettevaatav ja kaasav lähenemisviis, millega tagatakse ja edendatakse konkreetset töö- ja heaolupoliitikat. Et poliitikameetmed oleksid edukad, peaksid need olema selgelt suunatud tööturu tegelikele vajadustele, eelkõige, kuid mitte ainult piirkondades, mida kõige enam mõjutab üleminek fossiilsetelt energiaallikatelt taastuvenergiale, või tuleks kasutada ära ressursirikaste piirkondade pakutavaid võimalusi. Õiglase ülemineku fond on küll kasulik, kuid sel on oma piirid, mida tuleb täpsustada, ning see ei ole kõikehõlmav lahendus õiglase ülemineku probleemidele, vaid seda saab toetada täiendavate poliitikameetmetega liikmesriikide tasandil.

5.6. Selleks et parandada seoseid keskkonnapoliitika ja energiasüsteemi ümberkujundamise ning tööturu- ja sotsiaalkaitsepoliitika vahel, kutsub komitee üles pöörama suuremat tähelepanu kestliku tööhõive näitajatele, mis on kättesaadavad kavandatud õiglase ülemineku mehhanismi kujundamiseks ja rakendamiseks. Arvesse tuleks võtta

([12]) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—dgreports/—dcomm/—publ/documents/publication/wcms_823807.pdf
([13]) Komitee arvamus teemal „Täiendavad kaalutlused 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi kohta“ (ELT C 75, 28.2.2023, lk 35).
([14]) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Inimväärne miinimumpalk kogu Euroopas“ (ELT C 429, 11.12.2020, lk 159).

dekarboniseerimisest tulenevat tööhõivepotentsiaali (DEP) näitajat eri NUTSi tasanditel. Selleks et saada andmeid uue energiakriisi mõju kohta tööhõivele, on Eurofoundi Euroopa restruktureerimise jälgimise keskuse (*European Restructuring Monitor* ([15])) käsutuses palju kogemusi.

5.7. Samuti kutsub komitee üles kiirendama ja parandama **õiglase ülemineku mehhanismi** rakendamist ([16]). Komitee väljendab heameelt, et 2027. aastaks võetakse piirkondades, mida energiasüsteemi ümberkujundamine kõige enam mõjutab, kasutusele 55 miljardit eurot, et viia ellu põhimõte „kedagi ei tohi jätta kõrvale“, kompenseerides kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaal-majandusliku mõju kolme samba kaudu: uus õiglase ülemineku fond (üle 25 miljardi euro ulatuses investeeringuid), InvestEU õiglase ülemineku kava (15 miljardit eurot erasektorile) ja uus avaliku sektori laenurahastu (kaasab 18,5 miljardi euro ulatuses avaliku sektori investeeringuid).

5.8. Komitee peab asjakohaseks edendada energiasüsteemi ümberkujundamise territoriaalsete kavade vormistamisel mitte ainult üleminekukokkuleppeid (piirkondlik sotsiaalpartnerlus), vaid ka häid tavasid kollektiivläbirääkimistel ja töötajate kaasamist energiasüsteemi sotsiaalselt õiglasse ümberkujundamisse. Sellega seoses tuleks arvesse võtta, et üleminek taastuvenergiaallikatele parandab keskkonnakvaliteeti, vähendades õhusaasteainete heidet, mis toob kasu tervisele ja tööjõu tootlikkusele.

5.9. Komitee peab oluliseks tagada, et Euroopa roheline mõõde ja energiasüsteemi ümberkujundamine tekitab positiivse koostoime kaasava üleminekuga, et soodustada ettevõtjate edu, töötajate kvaliteetsete kestlike töövõimaluste suurendamist ja kõigi kodanike heaolu ökosüsteemis, mis austab planeedi tervist.

Brüssel, 22. veebruar 2023

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG

([15]) https://www.eurofound.europa.eu/observatories/emcc/european-restructuring-monitor
([16]) https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_et

LISA

Arutelu käigus lükati tagasi järgmised muudatusettepanekud, mis kogusid hääletamisel vähemalt veerandi antud häältest (kodukorra artikli 74 lõige 3).

MUUDATUSETTEPANEK 1

SOC/718 — Energiapoliitika ja tööturg

Punkt 2.12

Muuta järgmiselt:

Sektsiooni arvamus	Muudatusettepanek
Komitee kutsub komisjoni üles ***tugevdama*** riiklike energia- ja kliimakavade hindamisel ning liikmesriikide õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades ***tööalaseid*** *ja* ***sotsiaalseid eesmärke***, näiteks	Komitee kutsub komisjoni üles ***innustama*** riiklike energia- ja kliimakavade hindamisel ning liikmesriikide õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades ***selgemat keskendumist tööalastele*** ja ***sotsiaalsetele eesmärkidele ja poliitikameetmetele***, näiteks
— hõlmata aktiivset tööturupoliitikat, mis hõlbustab töökohavahetust ümberõppe ja haridusinvesteeringute kaudu kvaliteetsetesse rohelistesse töökohtadesse;	— hõlmata aktiivset tööturupoliitikat, mis hõlbustab töökohavahetust ümberõppe ja haridusinvesteeringute kaudu kvaliteetsetesse rohelistesse töökohtadesse;
— toetada abisaajate riikide ja ettevõtjate rahaliste vahenditega töötajaid, kes kaotavad CO_2 heite vähendamise tõttu oma töökoha, et tagada energiasüsteemi ümberkujundamise positiivne tööalane mõju;	— toetada abisaajate riikide ja ettevõtjate rahaliste vahenditega, ***kui riiklikud eeskirjad seda nõuavad, aga ka asjakohase tööturupoliitika ja meetmetega*** töötajaid, kes kaotavad CO_2 heite vähendamise tõttu oma töökoha, et tagada energiasüsteemi ümberkujundamise positiivne tööalane mõju;
— arendada piirkondade majanduspotentsiaali, mis tuleneb taastuvatest energiaallikatest ning uutest elektritootmises osalemise vormidest (nt luuakse omatarbeks energiat tootvad ühistud, mis suudavad ülejäägiga varustada kogukonda; edendatakse füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist taastuvenergia tootmisel jne);	— arendada piirkondade majanduspotentsiaali, mis tuleneb taastuvatest energiaallikatest ning uutest elektritootmises osalemise vormidest (nt luuakse omatarbeks energiat tootvad ühistud, mis suudavad ülejäägiga varustada kogukonda; edendatakse füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist taastuvenergia tootmisel jne);
— tõhusalt võidelda energiaostuvõimetuse vastu. Energiateenustele juurdepääsu tagamine kogu elanikkonnale on sätestatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas (20. põhimõte);	— tõhusalt võidelda energiaostuvõimetuse vastu. Energiateenustele juurdepääsu tagamine kogu elanikkonnale on sätestatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas (20. põhimõte);
komitee peab nende ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks hädavajalikuks soodustada tulevaste territoriaalsete tööhõive- ja väljaõppekavade väljatöötamist, kaasates aktiivselt kõiki sidusrühmi, eelkõige sotsiaalpartnereid.	komitee peab nende ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks hädavajalikuks soodustada tulevaste territoriaalsete tööhõive- ja väljaõppekavade väljatöötamist, kaasates aktiivselt kõiki sidusrühmi, eelkõige sotsiaalpartnereid. ***Nendes kavades tuleks arvesse võtta ka ülemineku tempo majanduslikke tagajärgi ettevõtjatele, eelkõige VKEdele.***

Motivatsioon

Muudatusettepanekuga soovitakse täpsustada teksti sõnastust, et tugevdada keskendumist sotsiaalsetele ja tööhõivealastele eesmärkidele, ning selgitada, et rahalised maksed (kui seda nõuavad riiklikud eeskirjad) ei ole töökohtade kadumise probleemi lahendamiseks üksi piisavad. Töötute toetamine ja tööturule tagasitoomine nõuab sellest palju enamat (poliitika, haldusmeetmed jne).

Nagu on rõhutatud ka arvamuse eelnõu punktis 1.6, on oluline võtta arvesse ülemineku tempot, mis oleks kooskõlas ettevõtjate, iseäranis VKEde majandusliku olukorraga.

Hääletuse tulemus

Poolt: 73

Vastu: 78

Erapooletuid: 8

MUUDATUSETTEPANEK 2

SOC/718 — Energiapoliitika ja tööturg

Punkt 5.2

Muuta järgmiselt:

Sektsiooni arvamus	Muudatusettepanek
Komitee tuletab meelde, et üks peamisi sotsiaalselt õiglaste üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Komitee on varem märkinud, et Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine Euroopa poolaasta tsüklis ja järelevalve selle üle sotsiaalvaldkonna tulemustabeli kaudu on samm õiges suunas ([1]). Komitee on siiski seisukohal, et suuremat rõhku tuleks panna keskkonna- ja tööhõivepoliitika koostoimele, et edendada positiivset lõpptulemust kvaliteetsete kestlike töökohtade loomisel ***ning piisava sissetuleku tagamist*** neile, kes kaotavad oma töökoha ja ei leia uut tööd. Tugevdada tuleks piirkondade ja nende sotsiaalse kapitali rolli, arukat spetsialiseerumist ja inimkapitali tegevuskava.	Komitee tuletab meelde, et üks peamisi sotsiaalselt õiglaste üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Komitee on varem märkinud, et Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine Euroopa poolaasta tsüklis ja järelevalve selle üle sotsiaalvaldkonna tulemustabeli kaudu on samm õiges suunas ([1]). Komitee on siiski seisukohal, et suuremat rõhku tuleks panna keskkonna- ja tööhõivepoliitika koostoimele, et edendada positiivset lõpptulemust kvaliteetsete kestlike töökohtade loomisel***. Samuti peaksid liikmesriigid kooskõlas oma riiklike eeskirjadega tagama ja kindlustama töötushüvitistele või piisavale miinimumsissetulekule juurdepääsu*** neile, kes kaotavad oma töökoha ja ei leia uut tööd. Tugevdada tuleks piirkondade ja nende sotsiaalse kapitali rolli, arukat spetsialiseerumist ja inimkapitali tegevuskava.
([1]) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Täiendavad kaalutlused 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi kohta“ (seni avaldamata).	([1]) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Täiendavad kaalutlused 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi kohta“ (seni avaldamata).

Motivatsioon

Kuna tekstis viidatakse „neile, kes kaotavad oma töökoha ja ei leia uut tööd“, tundub loogiline, et sõna „sissetulek“ viitab „miinimumsissetulekule“. Sellisel juhul peaks kasutatav terminoloogia kajastama arvamuse eelnõu punktis 1.5 kasutatud sõnastust ehk siis „piisavale miinimumsissetulekule juurdepääsu võimaldamine“. Lisaks võiks viidata liikmesriikide töötushüvitiste süsteemidele.

Hääletuse tulemus

Poolt: 79

Vastu: 98

Erapooletuid: 8

MUUDATUSETTEPANEK 3

SOC/718 — Energiapoliitika ja tööturg

Punkt 1.9

Muuta järgmiselt:

Sektsiooni arvamus	Muudatusettepanek
Komitee leiab, et nii suurtel ettevõtjatel kui ka VKEdel on oluline roll energiasüsteemi ümberkujundamise eesmärgi saavutamisel***, seades rangeid tingimusi*** kestlike kvaliteetsete töökohtade ***ja*** sotsiaalkaitse ***edendamiseks ning*** energiateenuste üldise kättesaadavuse ***tagamiseks*** (nt energiaostuvõimetuse ***ennetamise kaudu***). Selleks et tulla toime VKEde suurimate raskustega, palub komitee parandada, kiirendada ja lihtsustada VKEde juurdepääsu rahastamisele, pakkudes pidevat tuge ja juhendamist.	Komitee leiab, et nii suurtel ettevõtjatel kui ka VKEdel on oluline roll energiasüsteemi ümberkujundamise eesmärgi saavutamisel kestlike kvaliteetsete töökohtade ***edendamise ja pakkumise abil, aidates sel viisil kaasa*** sotsiaalkaitse ***osutamisele. Samuti võib neil olla oma roll*** energiateenuste üldise kättesaadavuse ***tagamisel*** (nt ***panustades seega*** energiaostuvõimetuse ***ennetamisse***). Selleks et tulla toime VKEde suurimate raskustega, palub komitee parandada, kiirendada ja lihtsustada VKEde juurdepääsu rahastamisele, pakkudes pidevat tuge ja juhendamist.

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on selgitada, kuidas ettevõtjad ja VKEd aitavad kaasa kestliku tööhõive tagamisele ning aitavad sel viisil kaasa sotsiaalkaitse tagamisele.

Hääletuse tulemus

Poolt: 76

Vastu: 99

Erapooletuid: 8